

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Alla muokkausehdotus:

Taiteen perusopetus on tavoitteellisesti etenevää ja oppilaslähtöistä eri taiteenalojen koulutusta. Opetus tukee oppilasta varhaisiästä lähtien ja edistää elinikäistä oppimista, taidesuhteen muodostumista ja mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin. Opetus edistää luovaa osaamista, kulttuurista osallisuutta, kestävää elämäntapaa sekä yksilön hyvinvointia ja yhdenvertaista polkua taiteen tekijäksi ja kokijaksi.

Perustelut: Arts Equal -hankkeenkin tuloksissa esiin nostettua ongelmallista mestari-kisälli-ajattelua ja lahjakkuuden korostamista on vaikeampaa purkaa, jos lakitekstikin korostaa sanaa taito, siksi ehdotus ko. sanan poistamisesta. Lisäksi lakiin aukikirjattu opetuksen toteuttaminen siten että se huomioi ja edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia on todella tärkeää sosiaalisesti kestävä mallin ylläpitämiseksi ja kaikenlaisen syrjinnän ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla, johon Suomi on sitoutunut myös ratifioidessaan YK:n vammaisyleissopimuksen ja sen pykälän 30.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

On tärkeää huomioida, että kaikilla ei ole ajallisia tai rahallisia mahdollisuuksia osallistua nykyistä laajempaan opetukseen. Tarvitaan tilaa ja aikaa kaikenlaiseen harrastamiseen myös TPO-mallin sisällä. Jos uhkana on se että jotkut pienemmät taiteenalat jäävät jatkossa yhä enemmän syrjään/joutuvat lopettamaan toimintansa kykenemättöminä kasvattamaan opetustunteja, kaventaa tämä yhdenvertaisia mahdollisuuksia eri taiteenalojen harrastamiseen TPO-mallin sisällä. On myös huomioitava uudistuksen vaikutus kansalaisopistoihin ja huolehdittava opistojen mahdollisuuksista järjestää myös jatkossa taiteen perusopetusta. Samoin jos ajatuksena on, että taiteen perusopetus on ETENKIN ammattiin tähtäävää opetusta, on vaarana että toiminnan sosiaalinen saavutettavuus heikkenee ja harrastamisen monipuoliset pitkäjänteiset mahdollisuudet kaventuvat niille, jotka eivät hae ammattiin johtavaa opetusta vaan pitkäjänteistä harrastamista. Kaikki eivät myöskään välttämättä valmistu taiteen perusopetuksesta, mutta opetuksella on heille ja heidän hyvinvoinnilleen silti suuri merkitys.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Tässä täydennysehdotus tekstiin:

Taiteen perusopetuksen vastuutehtävän tarkoituksena on toteuttaa ja kehittää taiteen perusopetuksen pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä oppilaitoksissa sekä yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia. Lisäksi vastuutehtävän tarkoituksena on edistää koulutuksen järjestäjien keskinäistä yhteistyötä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Muutosehdotus tekstiin:

Oppilaita, joille annetaan etusija oppilaaksiotossa, saa olla kuitenkin enintään puolet kulloinkin otettavista oppilaista ja heidän kaikkien osalta tulee noudattaa oppilaaksioton linjauksia.

Perustelut: Tietotason, taitotason ja valmiuksien korostamiselle tässä ei mielestämme ole tarvetta, sen sijaan on tärkeää korostaa yhdenvertaisuutta valinnassa. Tietyn ns. taitotason ja erityisten valmiuksien sijaan olisi vaikutettava siihen että TPO-järjestelmä on jatkossa mahdollisimman hyvin saavutettavissa erilaisista ominaisuuksista ja lähtötasosta huolimatta.

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme ilmausta kohtuullisia maksuja. Oletamme että tämä sisältää mahdollisuudet ja tavoitteet myös maksuttoman osallistumisen mahdollisuuksiin niille, joiden taloudellinen tilanne tätä edellyttää.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotamme että sana OSAAMINEN korvataan sanalla OSALLISTUMINEN. Taiteen perusopetus on kuitenkin lähtökohtaisesti opetusta, eikä siksi ole ilmeistä vaaraa siitä että siinä sivuutettaisiin osaamisen käsite kokonaan. Osaamista ei ole tarpeen korostaa arvioinnissa, sillä osallistumisella itsellään on valtava arvo ja osaamisen mittaamisen sijaan voitaisiin puhua laajemmin osallistumisesta, se voi sisältää myös osaamisen arviointia tarvittaessa. Sanan vaihtaminen siirtäisi mielestämme lain henkeä kohti jokaisen oikeutta harrastaa taidetta ja kulttuuria. Taide ja kulttuuri ovat jokaisenoikeus, kuten kulttuuripoliittisessa selonteossakin sanotaan.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotamme että arviointiin lisätään velvollisuus arvioida toiminnan yhdenvertaisuuden toteutumista opettamisen ja koko toiminnan osalta.

Perustelut: Esimerkiksi oppimisympäristön saavutettavuus ei ole asia jota pitäisi pohtia vain paikallistasolla (vrt. vastaus lakiehdotuksen esittelytilaisuudessa) vaan tarvitaan yhdenvertaisuuden korostamista kansallisissa kulttuuritoimintaa koskevissa laeissa jotta esimerkiksi Suomen ratifioima YK:n vammaisyleissopimuksen artikla 30 osallistumisesta kulttuurielämään toteutuisi.

KOMMENTTI: Työryhmän ehdotuksessa on hyvin nostettu yhteistyön tekeminen keskiöön ja edistämään toiminnan saavutettavuutta. Tämän lisäksi on keskeistä, että saavutettavuuden (ei saatavuuden) toteutumista arvioidaan, varmistetaan ja tuetaan. Esimerkiksi toimintaympäristön esteettömyyden, avustaja- ja ryhmäavustajatarpeiden, pedagogisen saavutettavuuden, kielellisen saavutettavuuden ja oppilaiden yksilöllisten saavutettavuustarpeiden huomioimisen osalta.

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

-

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

-

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Asetus pykälä 2 kohta LIITTEET kohta 5: Lisäysehdotus:

5) selvitys opetuksessa käytettävistä tiloista ja oppimisympäristöistä sekä kalustosta ja opetusvälineistä sekä saavutettavuuden ja esteettömyyden toteutumisesta tilojen, oppimisympäristöjen, kaluston ja opetusvälineiden osalta;

Lisäysehdotus asetuksen pykälä 2:n liitteisiin: 11: Toimintaa koskeva yhdenvertaisuussuunnitelma

Pykälä 3: lisäysehdotus, uusi kohta x: Velvoitteen kehittää taiteen perusopetuksen esteettömyyttä ja saavutettavuutta (tai vaihtoehtoisesti yhdenvertaisuutta)

Pykälä 4: lisäysehdotus: Hakijan yhdenvertaisuussuunnitelma tai selvitys yhdenvertaisuuden toteutumisesta hakijan organisaatiossa

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Sivulla 23 käsitellään opetusta käytännössä (2.4). Tekstissä käytetään termiä saavutettavuus, vaikka puhutaan selvästi saatavuudesta, alla esimerkki tekstistä:

Opetuksen taiteenalakohtaisessa saavutettavuudessa on eroja: valtakunnallisesti eniten opetusta annetaan musiikissa ja esimerkiksi sanataiteen ja mediataiteen aloilla taiteen perusopetusta on tarjolla vain muutamissa oppilaitoksissa.

YLEINEN KOMMENTTI: Pyydämme kiinnittämään huomiota siihen etteivät termit saatavuus ja saavutettavuus sekoitu keskenään. Vaarana on että opetuksen saavutettavuus eli toimintaan liittyvän viestinnän saavutettavuus, kielellinen saavutettavuus, toimintaympäristön fyysinen esteettömyys, sosiaalinen saavutettavuus, hinnoittelun saavutettavuus, ymmärtämisen tukeminen ja toiminnan saavutettavuus eri aistien avulla jäävät tarkastelematta kokonaan. Pyydämme tekemään nykytilan kuvauksen niin, että siinä avataan nykytilanne edellä mainittujen saavutettavuuden osa-alueiden kannalta. Tämä tukee työryhmän tavoitetta edistää taiteen perusopetuksen saavutettavuutta (ei saatavuutta). Suomea sitovat kansallinen lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistämiseen.

Luku 7.1. pykälä 3a koskevaan lauseeseen täydennysehdotus: Opetussuunnitelma olisi laadittava yhteistyössä ja siten, että siinä huomioitaisiin oppilaitoskohtaiset ominaispiirteet ja yhdenvertaisuuden toteutuminen.

Linnapuomi Aura
Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry